

інші методи макроекономічного впливу, які показали свою ефективність в різних країнах.

До таких методів можна віднести: зростання попиту на гроші, і підвищення ощадної активності громадян, розвиток фінансового ринку і використовуваних фінансових інструментів, розробка збалансованої бюджетно-податкової політики та ін. Ці питання слід враховувати країнам Євразійського економічного союзу а також України, що здійснює перехід до режиму таргетування інфляції.

Література:

1. Міщенко В. І. Методологічні та методичні проблеми запровадження таргетування інфляції / В. І. Міщенко // Вісник НБУ. – 2016. – № 5. – С. 40-45.

2. Індекс інфляції Україна // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/>

3. Офіційний сайт Національного банку України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua/> 4.

4.Пропозиції стосовно розроблення Основних засад грошово-кредитної політики на 2016-2020 роки // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon22.rada.gov.ua/4>.

5. Уткина О.О. Необхідність таргетування інфляції в Україні / О.О. Уткина // Виклики часу. – 2014. – № 12. – С. 19-22.

Олександр ДЗЮБЛЮК

*д.е.н., професор кафедри банківського бізнесу
Західноукраїнський національний університет*

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТІВКОВОГО ГРОШОВОГО ОБІГУ

Стан економіки будь-якої країни значною мірою залежить від рівня організації грошового обігу, а відтак стабільна і ефективно функціонуюча національна система платежів і розрахунків, що забезпечується різними формами готівкових і безготівкових грошових коштів, є необхідною умовою розвитку економіки, а порушення законів грошового обігу неминуче призводить до економічної кризи. Нині, незважаючи на розвиток сучасних розрахункових технологій і появу нових безготівкових платіжних засобів, усе ще зберігається важливе значення готівкового грошового обігу як невід'ємної складової грошової системи країни та ефективно організації ринкових відносин. Очевидно, що в майбутньому роль електронних засобів платежу буде зростати, однак вести мову про те, що в перспективі можливе повне заміщення готівки електронними грошима, поки все ж передчасно: вони ще упродовж тривалого періоду часу будуть співіснувати, ефективно доповнюючи один одного.

Попри те, що високотехнологічний розвиток банківських систем більшості країн світу поступово призводить до зниження частки готівкових розрахунків у структурі платіжного обороту, проте на сьогоднішній день жоден із існуючих електронних платіжних засобів не може повністю витіснити використання готівки, а відтак готівковий грошовий обіг в оглядовій перспективі буде міцно утримувати свою певну нішу у загальній системі взаємозв'язків економічних агентів, особливо якщо йдеться про господарські відносини із населенням. Адже в сучасних умовах домашні

господарства ще далеко не готові повністю відмовитись від готівки та пожертвувати її надійністю як засобу платежу і анонімністю розрахунків, а в кризових ситуаціях, як і раніше, покладаються передусім на готівкові гроші.

У зв'язку із цим проблеми широкого застосування готівки, підвищення її якості та посилення захисних властивостей, застосування різноманітних технологій і засобів обробки готівкових коштів залишаються актуальними і в третьому тисячолітті, причому не лише в країнах зі значною часткою готівки у структурі грошової маси і слаборозвиненою системою електронних платежів, але і по всьому світу. Тому серед найважливіших завдань центральних і комерційних банків різних країн залишається удосконалення і пошук нових підходів до організації готівкового грошового обігу.

Попри те, що електронні платежі набувають усе більшого розвитку і поширення, повністю замінити готівковий грошовий обіг вони не можуть, а готівка сама по собі має цілий ряд властивостей, що визначають привабливість її використання суб'єктами ринку: моментальне здійснення платежів; очевидність здійснення грошових розрахунків у якості законного платіжного засобу за будь-яких обставин; відсутність потреби у спеціальній технічній інфраструктурі (як у випадку електронних грошей); легкість застосування всіма користувачами; анонімність використання; можливість жорсткого контролю емісії та обігу з боку держави.

У зв'язку із цим перед центральними банками постає непросте завдання не лише поточної організації грошового обігу і оптимізації грошових потоків, але й дослідження сучасних світових тенденцій розвитку передових технологій обслуговування руху готівки, що має відображати об'єктивну необхідність впровадження найбільш ефективних схем готівкового обігу виходячи з національних особливостей та потреб ринку. Серед основних таких тенденцій можна відзначити наступні.

По-перше, централізація обробки готівки, що відображає об'єктивну потребу банків у скороченні операційних витрат на обслуговування руху готівкових коштів, у зв'язку із чим банки докладають усе більших зусиль щодо автоматизації процесів перерахунку грошей, перевірки їх достовірності та скорочення частки ручної праці при розширенні спектру роздрібних банківських послуг.

По-друге, оптимізація грошових потоків, що здійснюється банками на основі широкого використання статистики надходження і витрачання готівкових коштів за всіма пунктами обслуговування клієнтів, а на основі відповідного програмного забезпечення це дозволяє ефективно прогнозувати і планувати необхідний рух готівки з урахуванням її рециркуляції з метою задоволення потреб усіх груп клієнтів у відповідних сумах, номіналах грошових знаків та у потрібний час, коли виникає попит на готівку.

По-третє, усе більше використання аутсорсингу не лише у традиційних напрямках інкасації, перевезення і зберігання готівки, але і у таких складних питаннях, як виробництво, випуск в обіг, обробка і знищення готівкових коштів, що вочевидь є відображенням прагнення центральних банків багатьох країн світу знизити рівень власних операційних витрат, пов'язаних із організацією грошового обігу.

По-четверте, підвищення якості і захисних властивостей готівкових грошових коштів, що відображає комплекс заходів щодо зміни дизайну і захисних ознак готівки для боротьби з фальшуванням шляхом систематичного удосконалення технологічного, поліграфічного та фізико-хімічного захисту банкнот і монет, задля чого центральні банки і виробники грошових знаків постійно вдосконалюють паперову (або полімерну) основу банкнот, ускладнюють способи друку, застосовують голографічні елементи,

спеціальні фарби, мікроперфорацію та інші засоби захисту.

Очевидно, що сучасна організація готівкового грошового обігу – це процес достатньо трудомісткий, дорогий і пов'язаний з цілою низкою операційних ризиків. Та все ж готівковий грошовий обіг залишається важливою складовою національної грошової системи та банківського обслуговування суб'єктів ринку і на сьогодні не йдеться про повне заміщення готівки безготівковими розрахунками, оскільки саме жоден інший платіжний інструмент не володіє повною мірою відповідними унікальними властивостями (надійністю, доступністю, швидкістю, анонімністю) при відносній простоті готівкових розрахунків. Крім того, важлива роль готівки в економіці, значимість технологічного прогресу у банківській сфері і успішного впровадження нових управлінських рішень щодо зниження витрат готівкового грошового обігу стають особливо очевидними в умовах розгортання кризових явищ на фінансових ринках і проблем з ліквідністю, що періодично виникають і у банківських установах.

Про серйозність підходу як центральних, так і комерційних банків щодо подальшої оптимізації готівкового грошового обігу свідчать основні тенденції його розвитку в сучасних умовах: використання аутсорсингу в сфері обробки, транспортування і зберігання готівки, оптимізація грошових потоків з урахуванням їх рециркуляції, централізація і автоматизація обробки готівки, модернізація її зберігання, протидія фальшуванню і постійне підвищення якості готівкових грошових знаків. Дані тенденції по суті визначають можливості банківської системи оптимізувати витрати при здійсненні операцій з готівкою, мінімізувати ризики та ще упродовж тривалого періоду забезпечувати стабільне функціонування готівкового грошового обігу на сучасному рівні.

Надія ДРАЧУК
факультет фінансів та обліку
Західноукраїнський національний університет
Науковий керівник:
к.е.н., доцент кафедри банківського бізнесу Забчук Г.М.

ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА ЯК ФІНАНСОВИЙ ВАЖІЛЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

В Стратегії національної безпеки України є визначені основні цілі: мінімізація загроз державному суверенітету, забезпечення прав і свобод особистості й громадянина, а також прискорення економічного, соціального та гуманітарного розвитку [1]. Досягнення зазначених цілей потребує зміцнення держави шляхом удосконалення усіх напрямів державної політики, зокрема ключового – економічного, адже економічна безпека є умовою досягнення нової якості зростання. Одним із її механізмів є монетарна політика, від реалізації якої залежить стабільність цін, сукупний попит, кредитна й інвестиційна активність, економічне зростання, а, отже, здатність економіки протидіяти зовнішній агресії, суверенітет та незалежність держави.

У Стратегії НБУ визначено, що основними цілями діяльності є низька та стабільна інфляція, ефективна банківська система, відновлення кредитування і валютна